

SVOBODNA SLOVENIJA

Äno (Leto) XVI (11)
No. (Štev.) 29.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
17. JULIJA (JULIO) 1958

Irak — republika

Irak ali Mezopotamija je v ponedeljek, 4. t. m., na obletnico francoske revolucije iz leta 1789, postal republika. Del iraške vojske, katere častniki so odločni pristaši Nasserja in skrajni arabski nacionalisti, so se uprli, odpravili monarhijo in proglasili republiko.

Irak je bil doslej ena najtrdnjših britanskih trdnjav in sploh branikov zapadnega sveta na Srednjem Vzhodu, silno važen zaradi ogromnih ležišč petroleja in zaradi svoje zemljepisne lege. Ozemlje Iraka, ki zavzema večino nekdanje Mezopotamije, od zapadnih sirijskih meja do perzijskega zaliva, meri 435.415 km² ter šteje 5.100.000 prebivalcev, večinoma muslimanske vere. Kristjanov je v Iraku 2,8%, judov 2,5%. Glavno mesto Iraka je Bagdad (832.000 prebivalcev), drugi dve večji mesti sta Mosul (300.000 preb.) in Basora (280.000 preb.).

Irak je glavno petrolejsko skladišče za Zahodno Evropo. Letno izčrpajo tam 35 milijonov ton petroleja, največ iz ležišč pri Kirkuku, Mosulu in Basori. Ta petrolejska ležišča črpa petrolejska družba Irak Petroleum Co., ki jo tvori britanski, holandski in francoski kapital. Domača petrolejska družba črpa petrolej samo iz majhnega ležišča pri Kankinu in sicer največ do 45.000 ton letno.

Denarna enota Iraka je Dinar, ki je po kupni moči enakovreden severnoameriški dolarju.

Irak je postal britanski mandat po prvi svetovni vojni po porazu otomanskega cesarstva. Mandat je Angliji potekel leta 1932 ter je postal samostojna kraljevina s Fejsalom I. na čelu iz hašemitskega rodu. Med drugo svetovno vojno je z državnim udarom prevzel oblast Rašid Ali (maja 1941), pristaš Hitlerja, nakar je tam Angliji izkrcala svoje čete in zrušila nacistične. Marca 1945 se je Irak pridružil Arabski ligi in interveniral v palestinski vojni leta 1948. Leta 1955 je z Anglijo sklenil novo obrambno pogodbo, nakar so zadnje britanske čete zapustile Irak koncem leta 1956. Istega leta je Irak postal središčna točka novega bagdadskega pakta, naperjenega proti komunizmu, ki je bil sklenjen med Irakom, Turčijo, Perzijo, Pakistanom in Vel. Britanijo. USA se paktu ni priključila kot polnovredna članica, pač pa sodeluje v posameznih podoborih. V odgovor na ustanovitev egipčansko-sirijske Združene Arabije pod vodstvom Nasserja, je Irak sklenil s sosednjim Jordanom federativno arabsko unijo, katere nova ustava je stopila v veljavo letos 13. maja. Federalna vlada pod predsedstvom grala, Nuri El Saïda je bila sestavljena iz štirih iraških in treh jordanskih ministrov. Irak in Jordan, kateri ima 1.400.000 prebivalcev in glavno mesto Amman (170.000 preb.), sta imela skupno zunanjo, obrambno in finančno politiko. V zunanji politiki sta bili obe državi tesno naslonjeni na Zapad preko bagdadskega pakta. Bili pa sta hudi sovražnici Francije, zlasti v problemu Alžira v ZN. Med sueško krizo je Irak prekinil diplomatske odnose s Francijo ter jih doslej še ni obnovil.

Z odstavitvijo hašemitske monarhije je bil Zapadu zadan hud udarec na Srednjem Vzhodu. Na prvi pogled je videti, da je arabski nacionalizem, ki ga vztrajno podpira egipčanski Nasser, izbruhnil na dan v Iraku in pomedel z zahodno nastrojeno vladavino. Ozadje dogodkov pa more biti mnogo resnejše. Morda ni slučaj, da je do udara prišlo takoj po sestanku med Nasserjem in Titom. Tudi sueška kriza se je odigrala ob priliki takega sestanka. Brez iraškega petroleja bi industrija Zahodne Evrope praktično ne mogla obstati. Črpanje petroleja v francoski Sahari je šele v povojih, evropska ležišča so malenkostna, z ameriškega kontinenta pa je petrolej za Zahodno Evropo predrago kurivo zaradi nujnosti dolarskih plačil.

Zahodni zavezniki presoja položaj na Bližnjem vzhodu zelo kritično. Ameriška in angleška vlada sta v neprestanih stikih in dogovorih za podvzete ukrepe za zavarovanje miru in koristi zahodnih držav v tem delu sveta, kjer se je položaj z državnim udarom v Iraku silno zaostрил. Sedaj jim ne preostaja ničesar drugega, kakor z oboroženimi silami podpreti svoja zaveznika v

De Gaulle hiti z ustavo

Francija, zlasti Pariz, je letos proslavila obletnico francoske revolucije iz leta 1789 s pompom, ki ga ne pominjajo že desetletja. De Gaulle je namenoma ukazal pripraviti razkošno proslavo francoske revolucije, da bi narod tako čim hitreje pozabil na razkol, ki mu je grozil z državljansko vojno še komaj pred šestimi tedni.

Javne proslave obletnice francoske revolucije so bile prepovedane zadnji dve leti, zaradi vojne v Alžiru, odn. ker se Francija praktično nahaja v vojnem stanju neprestano od leta 1939 sem.

Na predvečer obletnice je De Gaulle napovedal federativno ureditev francoskega imperija, ki naj se izpelje že letos. Alžiru je v tej ureditvi določeno posebno častno mesto. Francoski imperij, ki obsega Zahodno Afriko, Alžir, Ekvatorialno Afriko, Madagaskar, Džibuti, Novo Kaledonijo in francoske posesti v Tihem oceanu, naj bi postal velika politična, gospodarska in kulturna enota na

federalni podlagi na osnovi nove ustave, ki jo De Gaulle pripravlja.

Prav tako je De Gaulle odlikoval in povabil vojaške častnike in izdal dekrete, s katerimi je postavil še pod direktni vpliv civilnih ministrov vojsko, mornarico in letalstvo. Istočasno je objavil, da ni zadovoljen z napredkom o reviziji ustave, s katero hoče dati Franciji močnejšo in stalnejšo obliko vlade. Po vojaško je odločil, da mora odbor, ki se bavi z revizijo ustave, končati svoje delo do srede, 16. t. m., nato pa svoje predloge predati ustavnemu posvetovalnemu odboru za dokončno vskladitev, predno bo vlada dala svoje zadnje mnenje. Datum 5. oktobra, ki ga je določil za vsenarodni referendum, hoče De Gaulle na vsak način obdržati.

Velikanske vojaške parade, ki je bila v ponedeljek, 14. t. m. v Parizu, sta se poleg De Gaullea in predsednika države Coty-a udeležila tudi alžirska degolista gral. Salan in Massu. V Tolounu je bila velika pomorska parada.

Besedni dvoboj Hruščev — Tito

Nasser in Tito sta po končani konferenci na Brionih objavila skupno izjavo, v kateri se zavzemata za “nevtralnost v tekmi vzhodnega in zahodnega bloka”, nastopata “proti uporabi sile in proti vmešavanju v zadeve drugih držav”, pozivata na “prenehanje živčne vojne in oboževanja”, obsojata “atomske poskuse” itd. Iz skupnega poročila sta posebej izpustila Grčijo in zadevo Cipra, pač pa sta kot primer “zahodnega vmešavanja” navedla Libanon in Indonezijo.

Tito je poleg tega nadaljeval besedni dvoboj s Hruščevom. Hruščev je ob priliki petega kongresa vzhodnonemške KP v Vzhodnem Berlinu napadel Tita in njegov “revizionizem” in trdil, da ni sovjetske kampanje proti Jugoslaviji, pač pa samo protisovjetska kampanja v Jugoslaviji. Obtožil je tudi Tita, da se povezuje z Zapadom preko Grčije v NATO in da ni pravi nevtralec. Tudi ni ZSSR

nikdar gospodarsko hotela blokirati Jugoslavije in še vedno hoče vzdrževati najtesnejše prijateljske stike v Beogradu.

Prav tako so Tita napadli vodje satelitskih držav, zlasti Madžarske, in mu grozili z usodo Nagya.

Tito je na te izpade odgovarjal v beograjski Borbi, ki je označila Hruščeva za človeka, ki že ne ve, kaj govori, ki je nestanovitni in lažnivec.

Ta besedni dvoboj pa ostaja le besedni dvoboj v ZSSR ne bo uporabila tankov in topov proti Jugoslaviji, kakor je to storila proti Vzhodnemu Berlinu, Poljski in Madžarski. Tito to ve in ne kaže znakov bojzani. Nasprotno, na široko je dal natisniti v diriganem in kontroliranem jugoslovanskem časopisju poročila o “velikih manevrih” jugoslovanske vojske, mornarice skupno z angleško v Sredozemlju konec avgusta.

Sovjetski gospodarski prodor

V prvi polovici letošnjega leta se je močno povečal vpliv komunističnega bloka na gospodarstvo svobodnega sveta. V tozadavnem poročilu, ki ga je objavil “The New York Times”, piše, ki je preštudiral gospodarski in politični položaj najmanj 50 držav, trdi, da je komunistični gospodarski vpliv v nekaterih državah sicer še slaboten, ni ga pa mogoče podcenjevati.

V preteklem letu je znašala trgovina komunističnega bloka z ostalim svetom 6.000 milijonov dolarjev, se pravi več kot dvakrat več kakor leta 1952, v zadnjem letu Stalinskega režima.

Komunistična pomoč v obliki posojil in nekaj majhnih daril nerazvitem državam je v zadnjih letih znašala 2.000 milijonov dolarjev, toda velik del te vsote mora komunistični blok še izdati. Sovjetski blok je organiziral gradnjo okoli 40 industrijskih podjetij v nerazvitih

državah od leta 1955 sem. Od teh je dokončanih okoli 30%, 40% jih je v gradnji, 30% pa je šele v načrtih ali pa je njihovo stanje neznano. Sem spadajo gradnje mostov, cementnih tovarov in petrolejskih črpalnih naprav.

V prvi polovici letošnjega leta sta si komunistična trgovina in gospodarska pomoč prvenstveno iz ZSSR, komunistične Kitajske, Českoslovaške in Vzhodne Nemčije zgradili trdne temelje v najmanj 19 državah, in sicer v Argentini, Urugvayu, Islandu, Finski, Avstriji, Turčiji, Angliji, Jugoslaviji, Združeni Arabiji, Jemenu, Perziji, Birmi, Kambodži, Indoneziji, Afganistanu, Cejlonu, Japonski, Indiji in Nepal. Največ političnih uspehov pa je ZSSR s pomočjo svoje trgovine dosegla v Združeni Arabiji, Jemenu, Birmi, Kambodži, Indoneziji, Afganistanu, Cejlonu, Japonski, Indiji in Nepal.

IZ TEDNA V TEDEN

Dr. Milton Eisenhower, brat severnoameriškega predsednika, je kot njegov oseben odposlanec odpotoval na obisk srednjeameriških držav, kjer naj bi se

tem delu sveta, jordanskega kralja Husseinja, ki je že prevzel poveljstvo nad jordansko vojsko in nad iraškemu kralju Fejsalu zvestimi četami ker se hoče spuštiti v odločilni boj z iraškimi uporniki ter Libanon. Za zahodno pomoč je libanonski predsednik Čamun sedaj znova zaprosil Francijo, Anglijo ter Severno Ameriko proti naj nemudoma izkrcajo svoje vojske v Libanonu ter zapro meje proti Siriji.

Zavezniška pomoč je sedaj že tudi prišla. Močni oddelki ameriške vojske so se na prošnjo libanonske vlade izkrcali v Libanonu in zasedli strateške položaje, v Jordanijo so se pa na prošnjo kralja Husseinja spustili še novi padalski kontingenti angleške vojske.

Zahod je moral ukrepati in postopati hitro, ker tako važne izgube kot je Irak s svojimi bogatimi petrolejskimi vrelci, ne more tako lahko nadomestiti.

poučil o političnem, predvsem pa o gospodarskem položaju teh držav in pripravil poročilo o možnostih sodelovanja severnoameriškega kapitala v gospodarskem razvoju Srednje Amerike. Dr. Milton Eisenhower bo obiskal Panamo, Nicaragua, Guatemala, Costa Rica, Honduras in El Salvador.

Ameriško letalstvo je v sredo, 9. t. m. izstrelilo v vsemirje na 9600 km dolgo pot od Cape Canaverala na Floridi proti atlantskemu otoku Ascension ob afriški obali medcelinsko raket Thor-Able, v katere konici je potovala miška Laska. Izstrelitvijo so poskusili dobiti iz vsemirja nepoškodovano konico rakete z živo miško. Kljub pazljivosti niso mogli ugotoviti točke, kjer je konica rakete padla v morje. Po dveh dneih so iskanje opustili.

Hruščev je zavrgel sleherni upanje na mednarodno kontrolo oboževanja odn. razorožitve, ko je v Vzh. Berlinu na petem kongresu vzh. nemške KP izjavil, da ZSSR ne bo dopustila, da bi “tuji opazovalci šarili po njenem ozemlju z vohunskimi nameni”.

Na konferenci v Ottavi, v Kanadi,

NOVA ADENAUERJEVA ZMAGA

V zahodnonemški federalni državi Severno Porenje — Vestfalija so bile v nedeljo, 6. t. m. nove parlamentarne volitve, na katerih je Adenauerjeva krščanskodemokratska stranka zmagala z absolutno večino. Nad 75% volilcev te države, ki je največja in najbogatejša v Zahodni Nemčiji, se je volitev udeležilo. Vseh volilcev je bilo vpisanih nekaj nad 10,5 milijonov. V novem parlamentu imajo krščanski demokrati 104 sedeže, socialisti 81 in svobodni demokrati 14 poslancev.

Zanimivost izida teh volitev je v tem, da si je krščansko-demokratska stranka znova priborila večino v državi, kjer so jo pred dvema letoma porazili socialisti v zvezi s svobodnimi demokrati.

ATOMSKA KONFERENCA V ŽENEVI

V Ženevi se nadaljuje atomska konferenca. Na njej so ameriški delegati podali poročila o nekaterih svojih metodah, ki so jih doslej držali tajne, prav tako soveti. Znanstveniki so ugotovili pet najvažnejših metod za ugotavljanje atomskih eksplozij, ki jih bo mogoče uporabljati za kontrolo izvrševanja morebitne kasnejše mednarodne pogodbe o prenehanju z atomskimi poskusi. Te metode so:

- 1) Ugotavljanje radioaktivnosti v zraku in v morju. Ta metoda je praktično neomejena ter omogoča dovolj natančno ugotavljanje vrste orožja. Z njo pa ni mogoče ugotoviti podzemne atomske eksplozije ali pa kraja eksplozije. Prav tako ni mogoče s to metodo ugotoviti eksplozij majhnih taktičnih orožij ali “čistjših” bomb.

- 2) Ugotavljanje pritiska zračnih valov, ki jih povzročajo eksplozije. S to metodo morejo ugotoviti čas in kraj poskusa, toda ne manjših eksplozij ali eksplozij pod zemljo.

- 3) Ugotavljanje eksplozij z novimi elektromagnetskimi napravami, ki so jih izdelali na Zapadu in Vzhodu. S temi napravami morejo ugotoviti tudi majhne nadzemske eksplozije do daljave 700 km, nikakor pa ne podzemskih eksplozij.

- 4) Ugotavljanje podzemskih eksplozij s preciznimi potresomeri, toda samo do daljave 800 km.

- 5) Ugotavljanje zvočnih valov eksplozije z mikrofoni, toda tudi samo na manjše daljave.

Na splošno atomski znanstveniki na konferenci menijo, da bi bilo mogoče resno ugotavljati eksplozije samo z učinkovitim kontrolnim sistemom, ki bi zahteval zgraditev opazovalnih postaj oddaljenih ena od druge 1000 do 1200 km. Tako bi morali postaviti v ZSSR 20 takih postaj, v Kanadi 10 do 15, v USA 8 do 10 ter v rdeči Kitajski prav toliko.

sta Eisenhower in kanadski predsednik Diefenbaker razpravljala predvsem o gospodarskih problemih obeh držav ter o vprašanju skupne obrambe pred sovjetskimi napadom čez severni tečaj. USA in Kanada bosta ustanovili skupno obrambno poveljstvo.

Alaska je bila sprejeta kot 49. država v sklop severnoameriških držav. Guvernere nove države je postal Mike Stepovich.

Na Madžarskem so komunistične oblasti uprizorile v zadnjih tednih več novih procesov proti upornikom iz novemberke revolucije. Po nekaterih poročilih je bilo sojenih na teh procesih nad 100 obtožencev.

Dr. Samuel Benesh, ameriški raketni znanstvenik, je izjavil, da se je sovjetom ponesrečilo 30 poskusov, predno so spravili na polet v vsemirje svoje tri sputnike. Izjavil je, da je tozadavno poročilo dobil preko tajne obveščevalne službe. Dodal je, da morejo ameriški znanstveniki zasledovati izstreljevanje raket v ZSSR z daljnosežnim radarjem in z drugimi sredstvi.

Kljub pozivu grških in turških vodij ciprskemu prebivalstvu, naj preneha s prelivanjem krvi na otoku, sta grška EOKA in turška TKT uprizorili nove izgrede med prebivalstvom in izvišili več medsebojnih umorov in požigov.

EL MAL NO ESTA EN LA LIBERTAD SINO EN EL MAL USO DE ESA LIBERTAD

AFIRMA EL TENIENTE GENERAL ARAMBURU

Los editores de diarios de Buenos Aires realizaron un almuerzo al ex presidente provisional de la Nación teniente general Pedro Eugenio Aramburu como reconocimiento de su obra de gobierno en favor del efectivo ejercicio de la libertad de prensa.

En esta ocasión el presidente de la Asociación de Editores de diarios de Buenos Aires señor Platti entregó al “general de la libertad” una plaqueta recordatoria.

Para agradecer la demostración habló el general Aramburu. Sus expresiones concluyeron con estas afirmaciones:

“El mal no está en la libertad, sino en el mal uso de esa libertad, cuyos extremos debe establecerlos la educación y no el temor. Cuanto más incipiente es la democracia más necesario es la libertad de prensa. Este país la necesita imperiosamente. El pueblo y el gobierno deben cuidar de ella. Así triunfará definitivamente la democracia; por ella tendremos cada vez mejores gobernantes y estabilidad de gobiernos; se fortalecerá el frente cívico, el de los hombres libres que no admiten ni aceptan tuteladas de castas o sectores; la cultura del pueblo habrá de elevarse y la verdad resplandecerá siempre por mayores que sean las mentiras.”

“ZLO NI V SVOBODI, AMPAK V SLABEM IZRABLJANJU SVOBODE”

ZATRJUJE ARMADNI GENERAL ARAMBURU

Izdajatelj buenosaireskih listov so priredili kosilo prejšnjemu predsedniku republike armadnemu generalu Pečru Evgeniju Aramburu-ju v priznanje za delo njegove vlade za uvedbo resnične svobode tiska. Predsednik Združenja izdajateljjev listov g. Platti je “generalu svobode” izročil tudi spominsko plaketo.

General Aramburu se je za pozornost zahalil z govorom, ki ga je zaključil z naslednjimi ugotovitvami:

“Zlo ni v svobodi, ampak v slabem izvajanju svobode. Njene ekstreme mora določiti vzgoja ne pa strah. In čim mlajša je demokracija, tembolj je potrebna svobode tiska. Ta dežela jo pa nujno potrebuje. Nanjo morata skrbeti ljudstvo in vlada. Tako bo končno zmagala demokracija. In z njeno pomočjo bomo imeli vedno boljše vladarje in vedno bolj stalne vlade. Utrdila se bo tudi državljanska stran svobodnih mož, ki ne dopuščajo in tudi ne sprejemajo tutorstva raznih kast in sektorjev. Dvignila se bo ljudska kultura in čim večje bodo laži, tembolj se bo vedno bleščala resnica.”

“NE VERJAMEM JIM NITI MINUTO...”

Ameriški zunanji minister Dulles je pred kongresnim zunanjepolitičnim odborom pred nedavnim odgovarjal na razna vprašanja o ameriško-sovjetskih odnosih. Na vprašanje, koliko je mogoče verjeti sovetom, da bodo izpolnili katero koli pogodbo, ki so jo podpisali, je Dulles izjavil:

“To ni odvisno od tega, koliko jim je verjeti, pač pa od možnosti, če bi jo mogli dobiti, da bi na njihovem ozemlju postavili svoje nadzornike, ki bi pazili na izpolnjevanje obveznosti. Ne verjamem jim niti minuto in menim, da sem eden tistih ljudi, ki imam največ izkušenj z njimi, saj se z njimi sestajam že od leta 1945 dalje. Mislim, da sem imel več sestankov s sovjeti, kakor kateri koli drugi Amerikaneec in vem, kako so nezanesljivi in zvijačni.

Videl sem vrsto pogodb eno za drugo prelomljenih in menim, da to tudi drugi vidijo. Moje osnovno načelo je že leta sem, da ne smemo nikdar spreminiti našega stališča v našo izgubo, samo zato, ker bi verjeli sovjetskimi obljubam”.

Sedež Bagdadskega sporazuma bodo po zadnjih dogodkih v Iraku prenesli iz Bagdada v Teheran.

DR. MIHA KREK

Odmevi sedmega komunističnega kongresa v Jugoslaviji

Zveza komunistov Jugoslavije je oslabiljena in nazaduje. Tito in njegov polit biro sta dvakrat preložila kongres zaradi notranjih težav in nesoglasij med skupinami, ki se bore za vodilna mesta. Končno se je kongres vršil aprila meseca v Ljubljani, v glavnem mestu Slovenije, v navzočnosti 1108 delegatov, izbranih z vsro skrbnostjo.

Niso pa pristostvovali kongresu zastopniki "socialističnih in progresivnih gibanj" svobodnega sveta, dasi so bili povabljeni. Odklonili so svojo soudeležbo in moralno sodelovanje s stranko in režimom, ki je dva tedna poprej zagrešil zločinčno dejanje nasilja: Bogdana Krekiča, 70. letnega voditelja socialistične stranke Jugoslavije in sindikatov so z njegovimi tovariši vred vrgli v ječo, "ker so vzdrževali stike s političnimi emigranti".

Komunistične vlade Vzhodne in Srednje Evrope pa so sklenile, da ne bodo izkazovale časti Titu s tem, da bi poslale na kongres posebne ter številne delegacije, ampak so enostavno pooblastile svoje poslanike v Beogradu, da prevzamejo zastopstvo na kongresu.

Obširen nov program, objavljen na kongresu, ni povzročil — razen ene same izjeme — prav nobenega odmeva niti med vedno manjšo manjšino jugoslovanskih komunistov, niti med stalno naraščajočo večino demokratično usmerjenih državljanov.

Trinajst let grenkih izkušenj je izučilo Jugoslovane, da kongresni programi, govori in izjave skupine komunistov niso nič drugega, kakor okrasni in izlozbi za določeno dobo; so daleč od tega, da bi predstavljali odkrito izražanje o načrtih, medtem, ko so politični programi demokratičnih strank resna zadeva. Diktatura ni dolžna svojih sklepov in programov izvajati v praksi.

Zgoraj navedena izjema je bila v tem: Tito je smatral za potrebno, da na kongresu zopet govori o zunanji politiki svoje vlade in o odnosu Zveze komunistov Jugoslavije do ostalih komunističnih strank. Kratka vsebina njegovega obširnega govora je naslednja:

Zveza komunistov Jugoslavije se zvesto oklepa nauka in načel Marksia in Lenina. Veruje v končno zmago marksizma-leninizma. Pospesuje komunistična stremeljenja v vsem notranjem delu v socialnem, gospodarskem, kulturnem in političnem, in tudi v zunanje političnih zadevah hodi po pravoverni poti komunistične stranke in to iz lastne volje. Tudi izbral je svojo "lastno pot do komunizma". Hoče pa imeti enake pravice, kakor ostale komunistične stranke in vlade in noče biti enostavno član neke mednarodne združbe komunistov pod vrhovnim vodstvom Sovjetov. Tito ne sprejema položaja satelita in zahteva, da so tako njegov položaj voditelja, kakor tudi njegova komunistična stranka in vlada od drugih komunističnih strank in vlad priznani in sprejeti kot najboljša sredstvo za komunistično politiko. Tito dejansko hoče biti učitelj komunizma, ne pa njegov učencec; prepričan je, da je komunistični državnik, ne pa navaden komunistični upravnik.

Tito, ki je propadel kot reformator socialnega in gospodarskega reda, ki je propadel popolnoma s svojo poljedeljsko

politiko in ki je v delavskih vprašanih doživel tak neuspeh, da je celo Zveza sindikatov Jugoslavije, ki je orodje režima, bila prisiljena upreti se vladi, ta isti Tito, ki je življensko raven znižal na stopnjo revščine, se je dobro zavedal, da se o nobenem v Jugoslaviji življensko važnih problemov ne sme razpravljati na kongresu. Stranka in vlada na eni strani ne znata najti rešitve najbolj perečemu vprašanju, na drugi strani pa

BRALI SMO...

AMERIŠKI VPLIV NA JUGOSLOVANSKO GOSPODARSTVO

Pod gornjim naslovom je Ameriška domovina nedavno objavila uvodnik. V njem prikazuje veliko gospodarsko odvisnost Jugoslavije od inozemstva, njeno deficitno izvozno trgovino, ki je lani dosegla kar višino 130 milijonov dolarjev. Kljub vsej industrializaciji Jugoslavija še zmerom izvažata največ poljedeljske pridelke in industrijske surovine, razmeroma malo pa pravih industrijskih izdelkov. Deželni pridelki in industrijske surovine so pa nevarni izvozni predmeti, ker se njihove cene ravno za velikih mednarodnih borzah in se zaradi tega hitro spreminjajo. Kakor hitro se v kakem velikem gospodarstvu pokaže zastoj, ali celo nastopi kriza, tedaj takoj začno padati cene deželnih pridelkov in industrijskim surovinam. To pa zadane najbolj takoimenovane gospodarsko zaostale države. In med te spada tudi Jugoslavija.

V nadaljnjih izvajanjih Ameriška domovina negativni vpliv sedanje ameriške gospodarske krize na jugoslovanski gospodarski sistem popisuje takole: "Jugoslavija dobiva malo za svoje izvozno blago; kar mora kupovati v tujini, pa mora plačevati po starih in včasih višjih cenah, kajti cene tovarniškemu blagu niso na splošno padle, včasih so se celo narastle. Vse to ne gre v račun jugoslovanskemu gospodarstvu; naj zmanjšuje svoj uvoz, kolikor le more, popolnoma ga ne more ustaviiti, kajti delovni narod mora dobiti uvoženo hrano, da ne bo stradal, tovarne pa morajo dobiti uvožene surovine, kajti drugače bi morale ustaviiti delo in pognosti delavce v brezposelnost".

"Da bo zmeda v jugoslovanskem gospodarstvu še večja, moramo upoštevati dejstvo, da so komunisti predvideli v lantski petletki, da bodo svojo zunanjo trgovino postopoma izravnali, to je, da bodo gledali, da ne bodo več izvozili kot uvažajo. Upali so, da bodo koncem petletke, to je l. 1961 prišli že tako daleč, da zunanja trgovina ne bo zaključena z nobenim bistvenim primanjkljajem. Lansko leto, ki velja pri njih za prvo leto nove petletke, se jim je ta načrt ponesrečil. Primanjkljaj je bil veliko večji, kot so ga predvideli v svojih računih. Letos ne bo manjši, rajši bo večji, kar bo področje tudi predvidevanja za tekoče leto. Vse to je treba pripisati naši ameriški gospodarski krizi, ki je seveda tičevci niso nič vračunal, dasiravno bi morali, ako znajo res kaj planirati že lansko leto računati z vsaj malim gospodarskim zastojem v ameriškem gospodarstvu".

"Ničče ne ve, kdaj bo ameriške krize konec. Eno stvar pove skušnja: go-

tudi ne uživata za to potrebnega zaupanja ljudstva.

Poleg vsega tega pa Tito in politbüro vesta prav dobro, da množice jugoslovanskih narodov poleg velikega dela jugoslovanskih komunistov visoko cenijo svobodo svoje zemlje in so vedno pripravljene živeti ali umreti za njeno obrambo. Od vsega, kar so doslej komunisti dali Jugoslaviji, je bila najugodnejša sprejeta "borba med Titom in Moskvo". Strah pred tem, da bi sovjetski boljševiki popolnoma zavladali nad Jugoslavijo, je šel namreč do kosti vsem Jugoslovonom. To dejstvo pove zakaj je Tito tako govoril.

spodarstvo se po krizi ne popravlja hitro, zboljšanje nastopa počasi; zato ni treba računati z verjetnostjo, da se bodo cene za deželne pridelke in industrijske surovine kmalu bistveno zboljšale na velikih mednarodnih borzah v Ameriki in Angliji. Jugoslavija ne more torej računati, da se bodo cene za njen izvoz res kmalu dvignile na tisto višino ki je z njo računala takrat, ko so komunisti sestavljali načrt za sedanjost petletko. Naša gospodarska kriza je torej postavila na glavo ne samo komunistične načrte za letošnji izvoz, ampak tudi za bodoča leta.

To bo naravno imelo vpliv na ves potek petletke. Cene za uvoženo blago bodo višje od planiranih, za izvoženo pa

Goriška in Primorska

Italijanski generalni komisar v Trstu je že ponovno pokazal svojo nenaklonjenost Slovence. Slovenci so to občutili skoro vedno, kadar so se nanj obračali glede svojih pravic v šolah in ostalih državnih uradih. Svoje nerazpoloženje do Slovencev je pa izpračil tudi v zadnji volilni borbi, ko ni dovolil okorovanja dne 17. maja t. l. na trgu Unita d' Italia v Trstu samo zato, ker bi na njem predstavnik demokratičnih Slovencev nagovoril zborovalce tudi v slovenskem jeziku.

Zaradi te hude kršitve pravic slovenske narodne manjšine v Italiji sta poslali predstavniki demokratičnih Slovencev na Tržaškem, Slovenska demokratska zveza in Slovenska katoliška skupnost, ostro protestno brzojavko na najvišja mesta v Rimu in Trstu, v katerih zahtevata zlasti od italijanske vlade, da poskrbi, da v bodoče njen predstavnik v Trstu ne bo tako grobo kršil mednarodnih predpisov, kakor tudi določil italijanske ustave, ki zagotavlja Slovencev na Tržaškem enakopravnost v vseh pogledih z Italijani.

O izletu 900 srednješolcev v Postojno, Ljubljano in Bled v mesecu maju smo kratko poročali. Italijanski študentje so se na izletu imeli dobro. Ko so se pa vrnil domov, so jih nekateri nacionalistični prenapeteži sprejeli s ploho očitkov in obtožb, češ, da niso dobro nacionalno vgojjeni, da izdajajo domovino, da njihovi vzgojitelji niso na mestu in podobno. In zakaj vse to? Samo zato, ker so na petih od 15 avtobusov ob prestopu italijansko-jugoslovanske meje poleg italijanske zastave pripeli še jugoslovansko. Proti študentem je nastopil tudi znani monarhist odvetnik Pedroni ter je na župana dr. Bernadissa naslovil, strupeno interpelacijo,

nizje. S tem se bo zagugal ves sistem jugoslovanskega notranjega trga, in prišlo v nevarnost planirano zboljšanje življenskega standarda. Pokazalo se bo, da nobeno komunistično gospodarstvo ne more delati petletk z upanjem na uspeh, ako je odvisno od uspehov v zunanji trgovini. Jugoslovanskim komunistom morda ne bo preostal noben drug izhod, kot da se še močnejše naslonijo na trgovino s komunistični državami; vprašanje pa je, ali jih bodo te države tako širokogrudno podpirale pri njihovih eksperimentih kot jih na primer Amerika".

"Doselej je Amerika nosila breme za primanjkljaj v jugoslovanski zunanji trgovini; dajala je Jugoslaviji hranjo za dinarje in še teh ni treba Titu takoj plačati. Čim bolj bo jugoslovanska zunanja trgovina lezla v primanjkljaj, tem bolj bo navezana na ameriško pomoč, kajti glavna postavka v primanjkljaju je uvoz žita, masti in pavole, vse to daje pa Amerika".

"Naša gospodarska kriza bo tako prisilila našo administracijo, da nadaljuje s širokogrudnim podpiranjem jugoslovanskega komunističnega gospodarstva, ako ga noče spraviti na rob propada. Smešno in žalostno pri tem je dejstvo, da komunisti pritiskajo ravno takrat, ko dobivajo pomoč v hrani od svobodne Amerike, vedno hujše na jugoslovanskega svobodnega kmeta. Očitno je administraciji v Washingtonu več na novem jugoslovanskem komunističnem razredu kot pa na svobodnem jugoslovanskem kmetu".

v kateri ga vprašuje, "kako je moglo, priti do tako nezaslisanega in nedopustnega dogodka". V interpelaciji je odvetnik Pedroni tudi hudo napadel dijake izletnike in njihove profesorje. Na vse očitke in napade, ki so zaradi omenjenih petih jugoslovanskih zastav, leteli od italijanskih šovinistov na italijanske dijake izletnike, so pa odgovorili organizatorji izleta v videmskem dnevniku "Messagero Veneto" z izjavo, da "šola ni posegla v politiko" ter da je omenjene jugoslovanske zastave dalo izobesiti avtobusno podjetje v "znak omike in vljudnosti do države gostiteljice". Vsi napadi v zvezi s tem, da so zgolj "pod nacionalističnega duha in nestrupnosti, ki jih je treba z obsodbo in prezirnom odkloniti".

VELIKA NARODNA ZADEVA

Knjiga o Slovincih, ki jo namerava v španskem jeziku izdati Društvo Slovencev, je gotovo velika narodna zadeva. Tožimo, da nas svet ne pozna, ali premalo pozna. Da nas bo poznal, moramo poskrbeti vsi, prav vsi.

V Severni Ameriki bosta kmalu izšli dve knjigi o Slovincih v angleškem jeziku. V Londonu se pripravlja knjiga — tudi v angleškem jeziku —, ki bo popisala našo vetrinjsko tragedijo. Društvo Slovencev v Argentini pa bo izdalo informativno knjigo, bogato ilustrirano, v španskem jeziku. Knjigo bo treba pokloniti državnikom, politikom, cerkvenim dostojanstvenikom, univerzam, vodilnim časopisom itd. Stroški bodo visoki in jih bo zmogla samo naša skupnost, ako bodo vsi pomagali. Zlasti prosimo premožnejše Slovence za izdatnejšo pomoč (po § 1.000.— ali vsa po § 500.—) Gre za koristi našega naroda. Društvo Slovencev

ARGENTINA

Argentinska vlada ima v zadnjem času v reševanju več težkih vprašanj: V vrhovni sodni oblasti je prišlo do hude krize, stavka zdravnikov še ni rešena in prejšnji teden so za dva dni prekinili delo tudi poštni nameščenci v Bs. Airesu. Zadevo z njimi je vlada hitro uredila s tem, da jim je dala povišanje 400 pesov. Vprašanje stavke zdravnikov v Buenos Airesu je resnejša zadeva. Zdravniki, demokratično usmerjeni, so stopili v obrambo svojega tovariša, ki je bil brez razloga odpuščen v bolniški ustanovi gremija, v katerem imajo odločilno besedo peronisti ali njihovi simpatizerji. Zadevo urejuje sedaj sam predsednik, ker so zdravniki obtožili tudi ministra za delo, da je v tem konfliktu pristranski. Še resnejši problem je pa kriza v sodni oblasti. Ker vlada odn. senat nista potrdila v vrhovnem sodišču nekaterih ugodnih in starih sodnikov, ki so znani po svojem demokratičnem prepričanju ter odločnem stališču napram peronistom, na njihova mesta so pa prišli nekateri malo znani sodniki ali pa peronisti, je več sodnikov v znak protesta podalo ostavko. Tem se je končno pridružil tudi sam predsednik vrhovnega sodišča dr. Alfred Orgaz, zelo vplivna osebnost v sodnih krogih. Za njim so podali ostavke na svoje položaje še preostali sodniki. Vrhovno sodišče zato ni moglo delati in so bile počitnice. Po tem, ko resorni min. spora v sodstvu ni mogel rešiti, je tudi to težko vprašanje prevzel v reševanje sam predsednik dr. Frondizi. Krizo v vrhovnem sodišču je rešil takole: Predsednika Vrh. sodišča je naprosil, da umakne ostavko, sestava sodišča bo pa ista kakor je bila pod revolucionarno vlado, razen tega bodo pa še število sodnikov povečali.

Dosedanje delo argentinske vlade je v raznih političnih strankah naletelo na ostro kritiko. Tako je vlado obtožil prvak kršč. demokratske stranke dr. Ordoñez, da je s svojim dosedanjim delom dosegla to, da živi vsa republika v nemiru, v uporu, da na površje prihajajo peronisti in komunisti, da je kriza nastopila tudi v sodstvu, spori, pa da so v številnih gremijih in podobno. Prav tako ostrja je v obsodbi vladnega dela kršč. demokratska stranka sama, ki vladi očita zlorabo določil zakona o amnestiji in zlorabo pravice pomiloščenja. Zamerja ji tudi, da prihajajo na razne položaje osebe z marksistično ideologijo. V ostro opozicijo proti sedanjji vladi so sedaj prešli tudi ljudski radikali, ki so začeli proti njej prirejati javne sohode. V Rosario je bilo njihovo zborovanje pod geslom "Proti diktaturam". Na zborovanju je prvak te stranke dr. Zavala Ortiz sedanjjo vlado silovito napadal zaradi izročanja posameznih gremijev peronistom. Vladi očita, da ne upaja zakonitosti, da sodniki ne uživajo stalnosti, da na pošth odpirajo pisma, prisluškujejo telefonskim pogovorom itd. Ti radikali so imeli prejšnji teden veliko zborovanje tudi v samem Buenos Airesu. Tudi na tem zborovanju so govorili sami strankini prvaki Mathov, dr. Ernest Sammartino, dr. Rihard Balbin in dr. Zavala Ortiz. Od vseh je bil zopet najhujši v svojih obtožbah vladnega dela dr. Zavala Ortiz. Naglašal je, da vlada ni amnestirala samo no silcev diktature, ampak tiranijo samo. Navajal je dalje sporazum sedanje vlade s peronisti, ki da ima 16 točk. Med drugim predvideva amnestijo odn. pomilostitev vseh peronistov, odobritev stranke, vrnitev vsega premoženja in vrnitev samega Percna po šestih mesecih obstoja te vlade. Pravi, da ima v rokah dokument, v katerem sam Peron potrjuje obstoj tega sporazuma, ko pravi, da so "nekateri guvernerji izpolnili svoje obveze", predsednik, da je pa "še daleč od tega". Dr. Ortiz je vladi sporočil, "da radikalizem ve kje tiči nevarnost ter da se je odločil, da bo to nevarnost odstranil".

Vodstvo intransigentnih radikalov je izdalo sporočilo, v katerem odobrava delo sedanje vlade. V izjavi tudi pravi, da republika pričakuje jasno pot: ali bo dosegla gospodarsko stabilnost in notranji mir, ali se bo pa znašla v anarhiji. Ljudstvo poziva naj podpre vlado pri njenem delu.

V Buenos Airesu bo prišel na obisk predsednik parlamenta nemške zvezne republike dr. Evgen Gerstenmaier. Doselej je obiskal že Meksiko, Perú in Čile. Iz Buenos Airesa bo odšel v Rio de Janeiro na kongres Interparlamentarne unije.

NAROČAJTE IN ŠIRITE SVOBODNO SLOVENIJO

Cerkveni koncert zboru Gallus

Slovenski pevski zbor Gallus je priredil cerkveni koncert s sodelovanjem otroškega zbora in spremljavo orgel v nedeljo, 6. t. m. v baziliki Nuestra Señora de la Merced v Buenos Airesu.

Ze pred četrto uro se je pričelo zbirati občinstvo pred cerkvijo na trgu. Iz cerkve je bilo slišati svečano doneenje mogočnih orgel, ki so ustvarile praznično razpoloženje.

Z desetminutno zamudo se je pričel koncert s Haydnovo "Vse stvarstvo oznanja slavo" (Zbor iz oratorija "Stvarjenje"). Zbor je takoj v začetku začel dobro. Pokazal je sigurnost v vseh ozirih: odločni vstopi, jasno fraziranje, dobra intonacija. Škoda, da je bila spremljavo orgel premočna in je prekrila izvajanje zbora.

Naslednja točka je bila Foersterjeva "Ave Maria" (Zbor iz opere Gorenjski slavček). Pristrčna lirčna skladba je bila podana z vsem občutkom. Zbor jo je pravilno oblikoval. Orgle so bile glede moči v pravem odnosu do zbora. Zbor se je bolj uveljavil. Za podporo te zborovske skladbe so orgle pretrde. Tu ne mislim trdoto v izvajanju, saj te nika-

kor ni bilo, pač pa orgle kot take. Kak nežen crescendo ali decrescendo se ne da izvajati na isti način na orglah kot na violini. In prav pri tej skladbi bi godalni orkester zelo povzdignil zbor, ki je skladbo izvajal z zahtevajočo milino. Orgle so ga podprle intonacijsko in v jakosti, ne pa v nežnosti, ker je ne morejo dati.

Po kratkem odmoru je zbor pričel z Mavovo "Večerni zvon". Morda je bil tu višek. Zdržil se je ves Gallus. Pokazal je kaj premore v celoti. Tu je tudi dokaz, da je na pravi poti. Zakaj? Kakšna svežost in milina je zajela poslušalstvo, ker je zadonel vmes otroški zbor! Bil je podan z jasno izgovorjavo, čistim petjem in barvno enovitostjo. Pesem je bila podana zelo prepričevalno. Zdelo se mi je kot neko kosanje med obema zboroma za prvenstvo. Verjetno bi poslušalstvo zahtevalo ponovitev tega dela. Ker je bilo v cerkvi, smo se morali zadovoljiti z obujanjem spomina med odmorom.

Po nekaj minutnem odmoru je zbor predstavil Sattnerjevo "Vstal je Gospod". Pesem vstajenja, pomladnega raz-

položenja. Vezi smrti in trpljenja, ki so nakazane v skladbi, preidejo v pomladno razpoloženje — igravost, ki se konča v veličastju Gospodovega vstajenja. Podana je bila v skladu umetnine. Orgle so prišle do izraza tudi v razpoloženju.

Za odmor zboru je prof. Jože Osana predvajal Mozartovo "Fuga v C-duru" za orgle. Kakor je mojstrsko podpiral zbor z orglami, se je odlično izkazal tudi kot solist. Mislim, da je izrazil orgle v vseh mogočih registerskih kombinacijah.

Po odmoru, izpolnjenim s solo orglami, je zbor izvajal Haydnovo mašo "Maria-Zellermesse". Je to veličastna kompozicija, ki zahteva veliko napora od vseh, tako od organista kot od solistov, zbora in dirigenta.

Ko je pričela sopranski solo gđc. Nuša Kristanova, sem opazil kar nek nemir med poslušalci. Morda je vse gañilo? Solospev je težak in dosti zahteven. Solista mu je bila kos od prve do zadnje note. Posamezni intervali so bili zadeti zelo čisto in v vsej nežnosti. Tako je ton izboklikoval, da je zaživel. Pri daljših tonskih vrednostih je v hipu nakazala pp in ff. Vse to prednašanje je bilo v organskem odnosu celotnega

speva. Po končanem koncertu mi je rekel neki domačin glede tega solo speva naslednje: "Esto no fué una interpretación de un apasionado, sino de un profesional".

Tenorski solo je izvedel g. Silvo Lipušček. Bil je prepričljiv in prijeten v izvedbi. Izkazal se je kot solist v vseh finesah. Vokali so bili jasni, zlasti v srednji legi. V višinah se je hotel nekoliko zaokrožiti. Čutiti je bilo nekoliko odvisnosti od orgel. V dvoranji bi bil gotovo nagrajen z močnim ploskanjem.

Zbor je mojstrsko prebrodil vse tehnične težave. Bil je jaseñ v vokalih, intonaciji ter končnih zlogih. Pianissimo ni bil tako izrazit, ker je zbor pel ob spremljavi orgel. V fortissimo se je pa zbor zelo izkazal. Pri močnem petju se je opazilo, da višji glasovi preveč razširjajo glas, kar pa je v škodo čistemu petju.

Dirigent g. dr. Julij Savelli — duša zbora — je bil tokrat duša v pravem pomenu. Zbor smo slišali, orgle tudi, dirigenta pa nismo videli in ne slišali, če nismo hoteli prekršiti cerkvenih predpisov. Da je vse tako dobro izpadlo, je predvsem njegova zaslug.

J. Omahna

Novice iz Slovenije

Po zadnjih volitvah v Jugoslaviji se je nanovo organiziral zvezni izvršni svet. Na titov predlog so bili izvoljeni za podpredsednike zveznega izvršnega sveta po naslednjem vrstnem redu: Edvard Kardelj, Aleksander Rankovič, Rodoljub Čolaković in Mijalko Todorović, za sekretarja pa Veljko Zekovič. Od petih državnih sekretarjev je Marijan Breclj sekretar za blagovni promet. Za sekretarje v zveznem izvršnem svetu so bili imenovani od slov. komunistov: za industrijo Sergej Kraigher, za kmetijstvo in gozdarstvo Slavko Komar, za socialno politiko in komunalne zadeve Lidija Šentjura in za informacije Bogdan Osolnik.

Ob sedmem kongresu jug. komunistov v Ljubljani je ljubljanska opera postala oder dva slovenska baleta na glasbo skladatelja Marjana Kozine in Bojana Adamiča. Za Kozinov Triptihon sta Pia in Pina Mlakar uporabila tri stavke iz Kozinove Simfonije in sicer Ilovo goro, Padlim in Bela Krajina za tri plesne Krvavi ples, Žalni ples in Pomladni ples. Drugi balet "Naše ljubljeno mesto" je pa povsem nov balet Mlakarjevega plesnega para na glasbo Bojana Adamiča. V uprizoritvi teh baletov so v solističnih vlogah nastopili solisti in najboljši člani baleta in tudi ves baletni zbor. Koreografijo in režijo večera sta imela Pia in Pina Mlakar, glasbeno vodstvo Bogo Leskovic, osnutke za sceno je pa izdelal akad. slikar Jaka Savinšek.

Violinist Rok Klopčič, ki je pred leti z odliko diplomiral na ljubljanski akademiji za glasbo, sedaj že drugo leto spopolnjuje svoje znanje pri prof. Maksu Rostalu v Londonu. Kot njegov učenec je sedaj že dvakrat nastopil s koncertnim programom na radijski postaji BBC.

Tri leta so v Jugoslaviji komunisti pisali o novem pokojninskem zakonu. Objavljali so njegovo vsebino, glavna določila, o njem govorili in raznih sestankih ter povečevali njegove dobre strani. Zakon je stopil v veljavo že z novim letom 1958. Upokojencev pa do

zadnjih časov še vedno niso prevredili na pokojnine po novem zakonu ter še naprej dobivajo po starem zakonu nizke pokojnine, s katerimi zaradi visoke druginje ne morejo izhajati.

Po pogodbi, ki jo je titova vlada sklenila z Italijo, bo Italija dobavila Jugoslaviji raznih industrijskih izdelkov na kredit za skupno vrednost okoli 30 milijonov dolarjev, t. j. za okrog 20 milijard lir. Po teh naročilih, bodo razne jug. ladjedelnice dobile iz Italije ladijske motorje. Velika so naročila za traktorje in buldozerje. Še večja so pa naročila za jugoslovansko avtomobilsko industrijo pri it. tovarniškem obratu Fiat. Samo naročilo za podjetje Slovenija avto za avtomobilsko ogrodje in sestavne dele dosegla vrednost 390 milijonov lir, za prikolice za avtobuse in tovarne avtomobile 184 milijonov lir, tovarna Ansaldo v Genovi bo Jugoslaviji dobavila lokomotiv za vrednost za eno milijardo 259 milijonov lir. Od zgoraj navedenega kredita je Jugoslavija doslej izkoristila že dve tretjini, ostanek bo pa tekom letošnjega leta. Italija bo dostavila Jugoslaviji naročeno industrijsko blago v dveh letih od dneva naročila.

Umrli so. V Ljubljani: Ivan Knaus, Ivan Cek, kurjač drž. žel. v. p., Terezija Petrišič, upok., Štefi Florjančič, Janez Skubic, biv. trgovec, Franja Vildman, roj. Lukman, Jerica Romaniuk, Gorazd Tomažič-Zwoelf, absolvent arhitekture, Franc Vuga, upok. Franci Grandovec, mlekar in Franciška Kurent v Črnučah, Franc Jamnik iz Nove vasi pri Višnji gori, Viktor Skočir, glavni arhivar katastrske uprave v p. v Celju, Tone Černe, v. gradbeni tehnik v Šmarjeti pri Vojniku, Stane Dimec v Sneberju, Avguštin Iskra, lekarnar v Podčetrtku, Jakob Baraga v Starem trgu, Alojzija Mencinger, roj. Rabič na Jesenicah, Janez Šifrer v Vestru pri Škofji Loki, Jože Brzin, rudar v p. v Mengšu, Janez Grum, upok. fin. kontrole v Vrhovcih pri Viču, Marija Draksler, roj. Dolničar v Dravljah, Jože Svetek, mizariski mojster v Zadvoru in Viktor Oman v Podkorenu

SLOVENCIV ARGENTINI

Buenos Aires

Nace Breznik — 75 letnik

V soboto 12. julija je dopolnil 75 let svojega življenja. Jubilar se je rodil v Ihanu pri Kamniku iz trdne krščanske družine in je brat pok. prof. dr. Antona Breznika. V mladih letih je delal kot rudar v Severni Ameriki. Ko se je vrnil domov, se je poročil in zopet začel iskati kruh kot sezonski delavec za slamnike na Dunaju. Doma v fari je od vsega početka sodeloval v prosvetnih in političnih organizacijah, dolgo vrsto let je bil tudi cerkveni ključar farne cerkve v Ihanu.

Kot odločen katoličan je od vsega začetka odklanjal sodelovanje z brezbožnim komunizmom, pa čeprav je poznal mrzlo tujino, je rajši postal svoboden brezdomec v tujini, kot pa komunistični suženj doma.

Begunska leta je preživel v Lienzu in v Spittalu, od koder se je leta 1948 podal v Argentino. Tukaj živi s tremi

hčerkami in z zetom v Ramos Mejia, v domovini pa ima še eno hčerko, sestro usmiljenko. V Argentini je ves čas član organizirane protikomunistične skupnosti pa tudi naročnik Svobodne Slovenije.

K njegovemu visokemu življenjskemu jubileju mu prav iz srca častitamo, zlasti mu želimo, da bi dočakal dan, ko se bo lahko vrnil v svobodno domovino.

Bog ga živi še mnogo let!

Mladinska proslava

sv. Alojzija je bila letos v nedeljo 13. julija v Ciudadeli.

V cerkvi je opravil ob pol petih sv. mašo g. direktor Anton Orehar ob številni udeležbi slovenske šolske mladine in njenih staršev. V nagovoru je ob vzgledu sv. Alojzija pokazal lepoto čistosti in opozarjal na nevarnosti, ki pretijo tej najlepši odliki mladine. Med mašo so otroci peli pod vodstvom svojih učiteljic slovenske cerkvene pesmi, ob harmoniju jih je pa spremljal g. Gabriel Čamerlik.

TROBOJ V ODBOJKI ZA "POKAL SVOBODE"

Na Dan neovisnosti Argentine je SFZ s podporo SDO pripravila v spomin padlim borcem za svobodo športni popoldan. Povabili so igralce Našega doma iz San Justa in rusko moštvo A.S.O.C. iz Quilmesa, ki so se prav radi odzvali povabilu. Dež je sicer dan pred tekmami nekoliko razmočil igrišče, toda fantje so ga spravili v zadovoljivo stanje z žaganjem, sonce samo pa je na dan tekem tudi priskočilo na pomoč, tako da je dan lepo potekel. Dekleta pa tudi fantje so poskrbeli, da gledalci niso omagali. Ob športnem igrišču so tudi postavili primerno sliko, ki je spominjala na naše borbe v borbi za svobodo.

Lepo število gledalcev je prihitelo bodrit svoje igralce v borbi za pokal svobode. Po državni in slovenski himni, ki so ju nastopajoči poslušali na igrišču, pred pričetkom iger je predsednik SFZ g. Bidovec pozdravil vse goste športnike, poslevodečega podpredsednika Društva Slovencev g. dr. Savellija in gledalce. V svojem nagovoru je povedal, da so športniki hoteli za mahnjim nastopom proslaviti spomin padlih tovaršev. Moštva pa so nastopila v naslednjih postavah: SFZ — Knap J., Prijatelj J., Havelka J., Mežnar J., Malovrh

J., Magister B. in Grabner J.; Naš Dom — Kristof J., Rus J., Kosancič B., Tekavec I., Modic J., Škraba T., Benko Fr., Kovač B., Indihar M., Rusi iz Quilmesa — Rikevski K. in B., Lewadenko J., Schasshin P., Rudlak I., Korsch I., Rudka S. Vse tekme je sodil Križ B., pomagala sta še Križ M. in Šturm F.

Najprej se je pomerilo rusko moštvo A.S.O.C. z Našim domom 2:0 (15:13, 15:11), potem SFZ: A.S.O.C. (15:11, 15:5). V tretji igri pa je SFZ premagal Naš Dom 2:0 (15:7, 15:5). Po izidih je tako SFZ zasedla prvo mesto z 2 točkama, sledi A.S.O.C. z 1 in Naš dom 0.

Te same niso pokazale kaj novega. Naš dom je prav po nepotrebnem izgubil vsaj prvo igro z A.S.O.C., kajti vodil je 13:8! Treba bo pomladiti moštvo, veterani pa naj igrajo v svojo zabavo. Rusi imajo nekaj dobrih posameznikov; SFZ igra kot vedno. Manjkalo pa je vsem skupne igre in preciznosti v podajanju zabiščem.

Po končanih igrar je g. V. Rupnik v kratkem govoru izročil zmagovalnemu moštvo "Pokal Svobode", ruskemu moštvo plaket in Našemu domu diplomu v spomin na ta troboj v odbojki. Po tekmah je SFZ pogostila vse nastopajoče športnike. B.

ŽUPNIK FRANCE NOVAK — SREBRNOMAŠNIK

V sredo, 9. julija — prav ob 25 letnici svoje nove maše v Moravčah — je ob desetih v župni cerkvi v Ramos Mejii zapel srebrno mašo Rakovski župnik g. France Novak.

Pred cerkvijo ga je pozdravil zastopnik župnije Rakek g. Tone Puntar, potem pa deklica — po starših iz njegove rojstne vasi s pesmico in lepim šopkom. Družbo ji je delal prav tako v narodni noši deček po materi iz Rakeka. Ko je v družbi duhovniških tovarišev stopil v cerkev, mu je ramaški zbor občuten zapel vedno lepo "Srebrni mašnik bod' pozdravljen".

Pred srebrno mašo je bil blagoslovljen lep mašni plašč s podobo Brezjanske Matere božje, s katerim je potem maševal. Je to dar njegovih moravških rojakov za srebrni jubilej.

Med mašo je ramaški cerkveni zbor pod vodstvom g. Gabriela Čamerlika in Jožefa Omahne izvajal orkestralno latinsko mašo, srebrnomašniku so pa asistirali njegov brat g. Štefan Novak, g. direktor Anton Orehar in g. dr. Alojzij Starc, spregovoril pa mu je jubilarov nekdanji župnik pri sv. Petru v Ljubljani g. duh. svetnik Alojzij Košmerlj.

V hiši srebrnomašnikove sestre g. Minke Urbanijeve je bilo potem zanj in za tovariše duhovnike pripravljeno kosilo. Ob tej priložnosti so mu poleg cer-

kvenega govornika izrekli tople izraze priznanja in zahvale še bivši moravški župan g. Ignacij Lavrič, g. direktor Anton Orehar, g. rektor Slov. bogoslovja dr. Franc Gnidovec, g. žpk. Gregor Mali in g. Ivan Kopač.

G. župnik France Novak se je rodil 8. XII. 1909 v Prekrnici v župniji Morav-

Po sv. maši se je napolnila cerkvena dvorana do zadnjega kotička. Otroci so s svojimi starši z velikim zanimanjem sledili uprizoritvi spevoigre "Kresniček". Izvajal jo je mladinski pevski zbor Gallusa. Mladi in stari poslušalci so bili z uprizoritvijo zelo zadovoljni.

*

Slovensko dušno pastirstvo in Mladinski odtok Društva Slovencev se lepo zahvaljujeta mladinskemu pevskemu zboru Gallusa in vsem, ki so pri uprizoritvi spevoigre Kresniček kakorkoli sodelovali za to lepo prireditev, ki je nudila slovenski mladini res velik užitek.

OSEBNE NOVICE

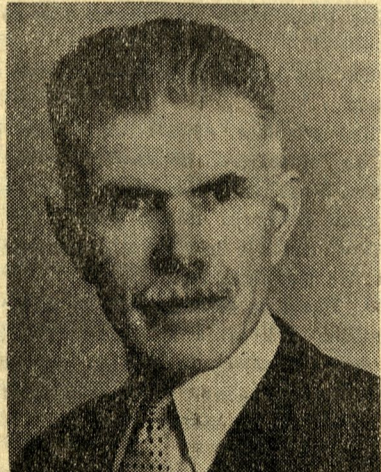
Družinska sreča. V Barrio San Jose je bil krščen Marjan Peter Bugar, sin Valentina in Bernarde Vrhovnik. Čestitamoi!

† Franc Meden. Po daljši in hudi boleznici je v Buenos Airesu umrl dne 14. t. m. g. Franc Meden v starosti 58 let. Po rodu je bil iz Koželjka pri Begunjah Cerknici na Notranjskem. Rajni je v Argentini živel v San Justu. V zadnjem času se je zdravil v buenosaireški bolnišnici Alvarez, kjer je tudi umrl dobro pripravljen na zadnjo uro. Pogreb rojaka je bil v torek dne 15. t. m. na pokopališču Flores v Buenos Airesu. Pogrebne molitve je opravil g. dr. Alojzij Starc. Naj počiva v miru. Pokojnikovim sorodnikom v domovini pa iskreno sožalje.

† Jože Rebernjak. V San Justu je umrl v petek 11. t. m. Jože Rebernjak. Bolehal je dalj časa za rakom, bil operiran, a mu zdravniki niso mogli povrniti zdravja. Pokojnik se je rodil v Ljubljani 22. II. 1924. Med komunistično revolucijo je bil vaški stražar v Devici Mariji v Polju, nato pa v 17. četi Rupnikovega Notranjskega napadalnega bataljona.

JAKOB PAVLOVČIČ — 70 LETNIK

Jubilar se je rodil 20. julija 1888 v Borovnici pri Ljubljani kot sin železničarske družine, ki je vzgojila 10 otrok: devet fantov in eno hčerko. Mladost mu ni bila mehko postlana. Že zgodaj je mo-

ideal je mladi Jakob Pavlovčič prišel kot mlekarnik v mlekarno na Vrhnikih. V službi se je izkazal kot zanesljiv in vesten uslužbenec, zato so mu kmalu zaupali vodstvo mlekarske podružnice v Brezovici. Toda tudi tu ni miroval. Vedno je študiral in bral. Že iz zgodnje mladosti je v sebi čutil veliko ljubezen do fotografске umetnosti. Fotografijo je začel študirati s svojim bratom Lojzetom, ki je bil financar. Z močno voljo sta se kot samouka v fotografskem znanju pripopala do take sposobnosti, da je lahko brat Lojze odprl fotografsko obrt v Domžalah, kjer obstoja še danes.

Kot mlad in navdušen pristaš dr. Jan. Ev. Kreka je bil vnet agitator v prelepim pomladni slovenskega katoliškega gibanja. Na Brezovici je bil soustanovitelj izobraževalnega društva. V njem se je posebno posvetil dramski umetnosti. V nešteti igrar je nastopil kot glavni igralec, bil obnem režiser, masker in kar je bilo še treba. Pod šimčevim kozočem je vodil tudi dramsko šolo. Bil je tudi član Orlovskega odseka pozneje pa Fantovskega odseka.

Njegov cilj pa je bila Ljubljana. Kupil je Rovnanov fotografski atelje. Sprva je bil podružnica, pozneje pa samostojno podjetje Pavlovčič, ki je zaradi solid-

Pogreb pok. Rebernjaka je bil v nedeljo 13. t. m. opoldne na pokopališču v San Justu. Umrlemu protikom. borcu je govoril v slovo njegov bivši poveljnik, sed. predsednik Društva biv. protikom. borcev g. Vule Rupnik.

Pokojnik zapuščava v Argentini žaljujočo ženo go Doro, maloletno hčerko, sestro Marijo, v domovini pa očeta. Vsem izrekamo sožalje, rajni pa naj počiva v miru!

LANUS

V nedeljo dne 3. t. m. je bila v naši društveni dvorani lepa kulturna prireditve. Prišel je gostovet kvartet Finkovih z g. prof. A. Geržiničem. Izvajali so tridelni program, ki je obsegal domovinske, umetniško-religiozne in narodne pesmi. Z doživljajem in občutkom zapete pesmi so nas za nekaj trenutkov popeljale nazaj v našo milo domovino, kjer ptički žvrgole, potočki žubore in dišeča plodna polja zore. Soseska, ki je skoraj v celoti za mladino vred prihitela na ta koncert, je odlično predvajanje Finkovih sester ter solista g. Boža Finka, nagradila s toplim aplavzom. Z močno Devono "Soči", ki je vžgala srca vseh navzočih, je tretci zaključil uspeli koncert, čigar dobiček so namenili v prid gradnji slovenske Marijine cerkve v naši vasi.

MENDOZA

Z avtomobilom se je dne 22. junija ponesrečil g. ing. Marko Bajuk, ko se je s svojimi otroci vračal domov od maše. Vsi so imeli srečo v nesreči, da so se iz nevarnih in težkih okoliščin rešili brez hujših in resnejših posledic.

V splošni bolnišnici je bil operiran stari slovenski naseljencev Anton Štemberger, ki vedno rad prihaja na prireditve novih slovenskih naseljencev. Za čas boleznici je prišla k njemu na obisk njegova hčerka iz Bolivije.

Vsaki teden ena

TAM ZA GORO Davorin Trstenjak

Tam za goro zvezda sveti, o, kak jasno se blišči! Sveti zvezda, daj upreti v tebe vsako noč oči.

Ti spominjaš me tak mило, kaj za goro svetlo je, kaj za goro je svetilo, kaj glasilo mило se.

Dekle, kakor je danica, tak je bil nje duše žar. Ljubeznosti cvetica srca krasila oltar.

Pesmi, ko s srebrne strune, z njenih prs se zlivale, b'le so vse ljubezni polne, vsakega tolažile.

č. Ljudsko šolo je obiskoval doma, gimnazijo pa v škofovih zavodih v št. Vidu, kjer je maturiral 1. 1928. V duhovnika je bil posvečen v Ljubljani 1. 1933. Prvo kaplansko službo je opravljal v Dobrničju. Tam, župnik Omahna mu je bil vse: vodnik, oče, brat in najboljši prijatelj. Od tu je odšel za nekaj časa v Cerklje ob Krki, odkoder je prišel kaplanovat k Sv. Petru v Ljubljani, kjer mu je bil župnik g. duh. svetnik Košmerlj. Ko je bila na Rakeku ustanovljena fara, ja postal g. Novak njen prvi župnik. Tu je bilo vse deležno njegovega dela, skrbi in ljubezni. Pokopališče, župnišče in župna cerkev z lepo, veliko sliko Srca Jezusovega, ki jo je dal na fresco delati za oltarno sliko že med revolucijo, so živi sledovi njegovega dela. Svoje velike govorniške zmožnosti je zlasti med revolucijo uporabil, da je s kleno prodornostjo in jasnostjo faranom razkrinkaval komunistično nevarnost.

Leta 1945 je odšel v begunstvo. Po prihodu v Avstrijo je nastopil službo v Kalasu pod Grossglocknerjem, kjer je bil marsikateri rojak, ki je tam iskal oddiha in zdravja, deležen njegove skrbi. Po prihodu v Argentino je služboval najprej v Dolores, potem v Temperleyu, od tu je pa prišel k sestram Brezmadežnega spočetja v Ramos Mejia. Tu je v dušnem pastirstvu priskočil na pomoč, kjerkoli je bila potreba: Omenimo samo verouk, ki ga vsa leta uči v slovenskih tečajih. Za Slovence je imel neštete cerkvenih govorov, vodil veliko duhovnih obnov in duhovnih vaj. Rojakom je bil vedno na razpolago tudi z nasveti ter je z njimi hodil tudi k raznim oblastem, če je bilo potrebno.

Ob svojem srebrnomašniškem jubileju lahko z mirno vestjo izjavi, da je z vso vnemo izpolnjeval svoje duhovsko poslanstvo med ljudstvom, med katerega je bil poslan, ter se z vsemi silami trudil, da bi božje kraljestvo zavladalo povsod tudi na zemlji.

K srebrnomašniškemu jubileju iskreno čestitamoi ter mu želimo, naj bi mu Bog naklonil še nadalnje jubileje in tako bogato blagoslovljene v delu in uspehih, kakor v dosedanjih 25. letih njegovega duhovništva.

nega dela slovelo daleč naokoli.

Svojo družino je vzgojil v dobrem krščanskem duhu. Pri domobranjih je bil s sinom Oskarjem kot fotograf, sinova Ivan in Milan sta pa bila borca. V teh letih je izvršil važne fotografske posnetke. Tako je fotografiral izkop Jelendolskih žrtev, sin Ivan pa snemal film, ki je ohranjen ter ima sedaj veliko zgodovinsko vrednost. Med revolucijo je skladal tudi dokumente, ko so pozneje odhajali dr. Kreku v London.

Leta 1945 je s svojimi sinovi odšel najprej na Koroško, begunska leta je pa preživel v Italiji, odkoder je emigriral v Argentino. V San Martinu si je s sinom Oskarjem ustvaril cvetoče fotografsko podjetje, sin Ivan ima svoj lastni atelje v Buenos Airesu, sin dr. Milan pa živi v Clevelandu v Severni Ameriki.

Med rojaki uživa lep ugled. Kajti poleg neprestane ukazelnosti, odločnosti in ljubeznivosti jubilara odlikuje praktična krščanska ljubezen. Kakor nekdanj doma, tako tudi v izseljenstvu, ob trpljenju bližnjega nikdar ni bil zakrnjen, ampak je vedno pomagal in to dela še sedaj. To pa tako, da nikdar ne ve levice, kar daje desnica. Skrivnost njegovih uspehov, njegove neupogljivosti in delavnosti pa temelji v njegovi živi veri in zaupanju v Boga.

K 70. letnemu jubileju g. Jakovu Pavlovčiču iskreno čestitamoi in mu želimo še mnogo let življenja v zdravju in moči, da bi mogel dočakati resnično osvoboditev slovenske domovine. Naj živi še mnogo let!

SLOVENCI PO SVETU

KANADA

Družino Vladimirja Lebar in njegove žene ge. Ane, roj. Ciglar je zadela nesreča. Umrli je njuna hčerka, stara komaj dva tedna.

V Torontu je umrla splošno znana in priljubljena ga Karolina Hajdinjak velika dobrotnica novih slov. naseljencev ter za vse dobro vneti gospa. Pogrebno mašo zanj je imel v Cerkvu Marije Pomagaj župnik dr. Jakob Kolarič ob asistenci dveh kanadskih kaplanov, katerima je bila pokojnica tudi dobrotnica. Po opravljenih molitvah za umrlo se je od nje poslovil v slovenski župnik dr. Kolarič, v angleščini Rev. Scanlon, pred odprtim grobom na pokopališču je pa govorila pok. Hajdinjakovi gospe v slovo gdč. Tončka Kastelic, pok. Karolina Hajdinjakova je bila doma iz Beltincev v Prekmurju, umrla je pa v 61. letu starosti.

V cerkveni dvorani slov. župnije v Torontu so z velikim uspehom igrali ljudsko igro s petjem "Rešček Andrejček". Uprizorili so jo člani Slov. prosvetnega društva Baraga.

Na občnem zboru Kat. ženske Lige župnije Marije Pomagaj je bila izvoljena za predsednico gdč. Tončka Kastelic, v Ligo je pa bilo sprejetih 15 novih članic.

Cerkveno društvo Društvo Najsvetejšega Imena Jezusovega se živahno udejstvuje. Poleg rednih sestankov skrbi tudi za razvedrilo svojih članov. Tako je odbor tega društva, ki mu je načelovalani g. Jakob Kvas letos ga pa vodi g. Stane Pleško priredil zadnjo nedeljo v aprilu družabno prireditve veselo Jurjevanje. Spored družabnega sestanka je bil pestro sestavljen. Cerkveni zbor je zapel nekaj pesmi, na odru so nastopali otroci s svojimi točkami ter igrali na

harmoniko in violino (Kusovi otroci Angelca, Marjetka in Rudi), Janez in Lojze Lovšin sta prikazala ribniške šege, g. Peter Markež je pa v krajšem govoru podal pregled društvenega dela.

PO ŠPORTNEM SVETU

V tekmah za "Pokal Davis" je prejšnji teden Argentina premagala moštvo Zahodne britanske Indije s 5.0.

V Varni, bolgarskem morskem letovišču, igrajo za svetovno 5. univerzitetno šahovsko prvenstvo. Po tretjem kolu vodu ZSSR, ki je premagala Jugoslavijo 3:1, slede Bolgarija, Argentina in ZDA, Jugoslavija, Madžarska, Vzh. Nemčija ter Češkoslovaška.

Luksemburžan Gaul je zmagal v 18. etapi dirke "Tour de France", v splošni klasifikaciji pa je ponovno prevzel vodstvo Francoz Geminiani.

Italijanski alpinisti so skušali zavzeti vrh Tullparaju (5850 m) Peruju, pa so omagali 70 m. pred vrhom.

Dolgoprogaš W. Lemos je na lahkoatletskem tekmovanju v V. Dominicu dosegel kar 4 nove argentinske in južno-ameriške viške: 15 km: 47 m 15 s, 10 milj: 50 m 55 s; 1 ura: 10 km 941, 15 m in 20 km: 1 h 3 m 22 s 4/10.

Italijansko nogometno moštvo Milan, ki je letos zasedlo 9 mesto v Italijanski ligi in je evropski klubski podprvak, je v nedeljo izgubilo v Montevideu s Peñarolom 1:4. Ta četrtek pa se pomeri v Buenos Airesu z Boca Juniors.

Stirling Moss je za desetinko sekund premagal Behra v avtomobilski dirki "13. Gran Premio de Portugal".

SLOVENSKI TISK V ARGENTINI

Katoliški misijoni. Julij 1958. Vsebinska: Na poti do misijonskega poklica Karel Wolbang, C. M.); Bog ljudstva

Nkundo (br. Karel Kerseyan C. M.); Zahvala Baragi; Nova država v Afriki (Aladin); Delo za zedinjenje v zamejstvu — Poročilo o dveh letnikih Zbornika "Kraljestvo božje" za 1957 in 1958 (Prof. Alojzij Geržinič - Ruda Jurček); Zahvala Baragi; Urednikovi misijonski zapiski (L. L. C. M.); Blagoslovitev Baragovega misijonišča (L. L. C. M.); Misijonski darovi; Prvi koraki (Branko Bohinc); Maksimilijan Kolbe — norček Naše ljube Gospe (Priredil Ruda Jurček); Vesele in žalostne s Podržejevega misijona (p)Stanko Poderžaj, S. J.); Po misijonskem svetu; Misijonski krožek doma (Spisala s. Darina).

Mladinska vez. Julij 1958. Več sonca; Zagrenjeni (L. K.); Slike iz pampe (E. T.); Našim mladim v premislek (Prof. B. Bajuk); Slovični kotichek; 100 urni delovni teden; Kaj delamo v SFZ; Dijakinje pišejo; Med nami; In akademič; Zavodska kronika.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Ne pozabimo na prosvetni večer krajevnega odbora Društva Slovencev v Ramos Mejiji v nedeljo dne 20. t. m. ob 7h v Gallusovi sobi na Castelli 385 (z Av. de Mayo 500 na desno dobre pol kvadre). Govoril bo g. dr. Pavle Krajnik o vzhodnem vprašanju.

OVBESTILA

VII. Kulturni večer SKA bo v soboto 19. t. m. ob sedmih zvečer v Bullrichovi dvorani, Sarandi 41, Capital. Večer je posvečen sedemdesetletnici Doma in sveta. Predaval bo zadnji urednik revije dr. Tine Debeljak, ki je znova učvrstil redno izhajanje revije in vodil zadnjo generacijo Domsinetovcev.

Ribničani!

Dne 3. avgusta je žegnanska nedelja naše fare, cerkve sv. Štefana v Ribnici.

Prodajni teren v Moronu. Informacije: Pichincha 3568, San Justo.

Lesno podjetje

KREBS Y BELLO

Reconquista 513/II
Capital

T. E. 32-1127 - 32-9272 - 32-7838

ima na razpolago
vse vrste

stavnega in mizarjskega lesa
(Pino Brasil, Peteriby, Vitraro,
Cedro itd.)

PO UGODNIH CENAH

Slovinci naj se glede nakupa
obračajo na

Janeza Žitnika

Telefon 658-2626

ZA SLOVENSKE KUPCE POPUST

Andrej Uršič

krojač

Sporočam svojim rojakom, da sem
se preselil v

PASAJE LOS CONDORES
VILLA CARLOS PAZ
prov. Cordoba

ŽE DOLGO PRIČAKOVANA
DRUŽABNA PRIREDITEV

SLOVENSKE
BESEDE

BO V SOBOTO 26. JULIJA 1958 V
OBIČAJNIH PROSTORIH V
SANTOS LUGARES.

★

Igra znana godba
MOULIN ROUGE

JAVNI NOTAR

Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

LOJZE NOVAK

izključno zastopstvo

BUMAR, S. R. L.

Avda de Mayo 302 - T. E. 658-7083

Ramos Mejia

nudi slovenski skupnosti po najboljših cenah — tudi na dolgoročno odplačevanja — najboljše električne hladilnike, televizijske aparate, pralne stroje, štedilnike, radijske aparate, kolesa, električne črpalke za vodo, ventilatorje, šivalne stroje in vse druge potrebščine za dom.

PRIDEM TUDI NA DOM. Klicati T. E. 658-7083 ali osebno v trgovini.

Da obnovimo spomin na nekdanje lepe dneve, na domačo farno cerkev, v kateri smo bili krščeni in v kateri sta nas potrdila v vojščake Kristusove škofa dr. Bonaventura Jeglič in dr. Gregorij Rožman, se bomo 3. avgusta t. l. zbrali ob štirih popoldne v kapeli Slovenske hiše, Ramon Falcon 4158. Slovesno mašo bo imel g. p. Ciril Petelin ob asistenci gg. Toneta Dejaka in dr. Alojza Starca. Vsi trije so duhovniki iz naše fare.

Po maši bo v Slovenski hiši prijateljski sestanek. Da bi bilo žegnansko veselje tako kot je bilo doma, prav lepo prosimo gospe in gospodične, da bi za to slovesnost napekle ribniških štrukljev in potice ter nam jih podarile.

Na prijateljskem sestanku se bomo pogovorili zlasti o načinu, kako bi pomagali pri popravilu cerkve, ki je bila kat znano med vojno poškodovana, pa jo sedaj popravljajo po načrtih pokojnega arhitekta Josipa Plečnika. Na razpolago bodo tudi že slike kako bo izgledala popravljena cerkev.

Na ribniško žegnansko slavnost ste vabljeni vsi, ki se ali ste se kdaj čutili za ribniške farane. Tudi žene in moške, ki so se s porokami vključili v našo faro, pa tudi tisti, ki so po službeni dolžnosti živeli med nami. Vabljeni so pa tudi tisti izven naše fare, ki so iz daljave poslušali zvon sv. Štefana in spadali le pod ribniški dekanat ter so ob vizitacijah poslušali temeljite govore našega pok. dekana A. Skubica.

Vse najlepše vabi Škrabec Stanko

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

Knjiga, ki je vzbudila izredno zanimanje:

RUDA JURČEC

LJUBLJANSKI TRIPTIH

Roman, str. 200

Opremil Milan Volovšek

Cena: vez. 55.—, broš. 40.— pesov.

"Ljubljanski triptih je presenetljivo in neprimerljivo, moderno, dognano delo današnje slovenske književnosti; več kakor velik dogodek v njej, prej bi mu rekel mejnik..."

MIRKO JAVORNİK, predavanje Radio Trst, 9. 6. 1958

"Knjiga je posejana z lepoto, kakor bi bila pisana za praznik... Triptih je naša najboljša apologija..."

BRANKO ROZMAN, Svoboda Slovenija, dne 26. 6. 1958

"Jurček je ustvaril veliko delo sodobnega slovenskega izobraženca, ki skozi zmote, napuh in greh blodeč išče luči, ki naj bi pregnala temo njegovega duševnega sveta... verjetno ne bo Slovenca, ki je ne bi prebral in premislil vsaj enkrat..."

TINE DUH, Slovenska beseda, št. 4-6, 1958

PRAVKAR IZŠLO:

KAREL MAUSER

JERČEVI GALJOTI

Povest izpod peresa znanega pisatelja, ki riše izsek sveta iz Gorenjske. Str. 136

Opremila M. Žirovnik

Cena: vez. 45.—, broš. 35.— pesov.

KNJIGE MORETE NAROČITI PRI ZALOŽBI SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE: Alvarado 350, RAMOS MEJIA ali pri poverjenikih, kupite pa lahko v Dušnopastirski pisarni, Ramon Falcon 4158, Buenos Aires.

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(94)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Bolezen je polagoma tako napredovala, da po dveh letih Bernardka ni mogla več hoditi. Toda, ker se je hotela udeleževati skupnih kosil in molitev, so jo nosili i v kapelo i v obednico. Tu sta prišli v navzkrižje zopet Natalija in Marija Terezija. Toda tokrat je prednica Imbert z lahkoto rešila spor. Natalija ni bila močna. Marija Vauzous koščena in mišičasta, bi mogla nositi tri takšna bitja, slabotna kakor je bila Bernardka. Tako jo je večkrat dnevno dvignila in jo na rokah prenašala po stopnicah navzgor in navzdol, česar se je Bernardka nemalo sramovala.

Sestre so med sabo razpravljale o stvari, ki je iz prav za prav malenkostnih razlogov nikdar niso odkrito povedale Bernardki. Sedaj pa je Bernardka že več tednov sem izgledala boljše in se je celo zredila. Tako se je nekega dne pred koncem kosila prednica Imberta obrnila k njej in ji rekla: "Prepričana sem, dragi otrok, da ste že čisto mislili o tem, o čemer smo me že vse premissljvale. Toda, ker ste tako silno trpeli, ni bilo misliti na dolgo potovanje."

"Resnično ne vem, kaj mislite, Madame la Supérieure," je Bernardka previdno vprašala.

Prednica Imbert se je prisiljeno nasmehnila. "Ali se ne bi ravno vi, bolj kot vsi drugi ljudje, morali poslužiti ugodnosti, ki je prišla vsemu svetu prav preko vas?"

"Kaj mislite s tem predlagati, Madame la Supérieure? Vi veste, kako težko razumem."

"Takšni, kakršni ste sedaj, ma soeur, mnogo boljši kakor ste bili, bi prav lahko potovali v Lurd..."

"O ne, ma mère, to ni mogoče!" je Bernardka naglo in odločno odgovorila. "Zakaj ni mogoče, moja draga hčerka?"

"Ker studenec zame ne teče, Madame la Supérieure."

Dolg molk je zavladal v obednici. Prva se je oglasila Natalija: "Ne razumem tega. Zakaj studenec ne bi imel moči prav za vas, ma soeur?"

"Ne, ne, studenec zame ne teče," je Bernardka trmasto pribila.

"Od kod veste to, mon enfant," poziveduje Vauzous in z dolgim pogledom strmi v bolnico.

"Vem to," priklima Bernardka. "Ali vam je Gospa povedala?" vpraša Vauzous.

"Gospa ne govori več z menoj."

"Ali vam je dala Gospa to vsaj čutiti?"

"Oh ne, Gospa se ne peča več s takimi stvarmi..."

In preden je obrnila pogovor na druge stvari, je rekla na kratko:

"Vem to zatrdno..."

Petinštirideseto poglavje

SATAN NAPADA BERNARDKO

V obeh zadnjih letih življenja je bilo Bernardkino mršavo telo samo še dih. Kljub temu pa je bilo videti, da je bolezen obmirovala, ali boljše rečeno, da se je v sami sebi izčrpala. Noči z bolečinami so postale redkeje. Pojavili pa so

se čudni psihični napadi. V zdravih dneh ni bila Bernardka nikoli škrupulantna, niti se ni mučila s pretiranim občutkom krivde. Nasprotno. Zapeljiva lepota njene duše je bila v tem, da je živila tja v dan v mirni, nepremagljivi skritosti. Sedaj pa je nenadoma pričela tehtati najmanjši prašek v vesti. Čim bolj je iz neskončne praznote boleznii izstopala preteklost, Lurd, svet od nekoč, toliko bolj se je tisto, kar naj bi bilo, zljivo v občutljivo enoto s stvarnostjo. Zgodilo se je na primer, da je našla Natalija, ki je stopila k Bernardkini postelji, bolnico vso v solzah.

"Za božjo voljo, ma soeur, kaj se je zgodilo?"

"Oh, ma soeur, tako grdo sem se obnašala..."

"Kaj govorite, prijateljica? Proti komu naj bi se grdo obnašali?"

"Da, Natalija! Proti svoji materi sem se grdo obnašala. Ravno prej..."

"Vaša mati je že več kot deset let mrtva, Marija Bernarda..."

"...Imela je čebuljo juho in mi jo je ponudila cel krožnik. In jaz sem bila sitna, Bog ve zakaj, in sem jo zmerjala: Pušti me že vendar s svojo čebuljo juho. Še duhati je ne morem več. In to sem res rekla..."

"Toda to je že tako dolgo, najmanj šestnajst let," strese Natalija začudeno z glavno.

"Nič, prav nič ni dolgo, vse je še vedno zdaj," joca Bernardka. "Oh, moja uboga mati, kako slabo ji je bilo v življenju in jaz sem bila tudi tako grda do nje..."

Nekoč je pomežiknila Mariji Tereziji Vauzous.

"Gotovo ne veste, ma mère, da sem iz svojega katekizma odtrgala dva lista..."

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 5824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 571282

Na Vincencijevo nedeljo, 20. julija Vas bodo člani Vincencijeve konference poprosili za naše brate, ki so potrebni pomoči. Ob tem prazniku krščanske dobrodelnosti bomo vsi darovali za Vincencijevo konferenco za namenom, da zberemo potrebna sredstva za prošnje iz notranjosti dežele (po skupnem dogovoru. čč. gg. dušnih pastirjev). Pobiranje bo pri slovenskih službah božjih v Slovenski kapeli, v San Justu, v Ramos Mejia, v San Martinu in v Lanusu. V Floridi pa pri sveti uri za avgust. Tudi v nekaterih tovarnah Vas bodo poprosili. V Quilmesu in v Berazategui Vas bodo naši člani obiskali na domu. Lahko pa oddate darove tudi v Dušnopastirski pisarni v Slovenski hiši na Ramon Falconu 4158.

Vsem pa, ki boste darovali in se s tem spomnili naših bratov, ki so potrebni pomoči, že vnaprej: Bog plačaj!

V nedeljo 20. julija ima dekliški mladinski dom sestanek ob 10 v zavodu Maria Mazarello. Na sestanku bo zanimivo predavanje gdč. Šemrovove. Vabljeni vsa dekleta. Odbor.

"O kakšnem katekizmu govorite, ma soeur?"

"O mojem katekizmu vendar, ki sem ga imela v šoli."

"In tega se še spominjate, mon cher enfant?"

"Spominjam, ma mère? Tam je še, med mojimi stvarmi. In tisti dve strani sem iztrgala iz same jeze. Bila sem jezna na Jeanne Abadie, ker je vedno silila z učenjem, kar naprej..."

Poleg matere je stara sestra Zofija, zavoljo katere prav tako čuti občutek krivde.

"Oh, cele ure je sedela poleg mene," reče Bernardka večkrat sestri Nataliji. "Risala in vezla sem kakor divja in ona ni mogla govoriti, revica, ni se mogla izraziti in neprenehoma je premikala usta, ker je hotela nekaj povedati. Jaz pa na vse to nisem prav nič pazila in sem si mislila, saj te vendar ne razumem. In nisem ji pomagala, Natalija, nisem ji pomagala. Jezus, Marija, kako sem mogla biti tako zlobna..."

Mnogo takihle grehkov stopi na dan kakor kapljice krvi. Vsakega drugega, ki bi se mučil s takimi ničnostmi, bi imeli za neresničnega in afektiranega. V Bernardki pa nastopajo s toliko življenjsko resničnostjo, da celo Natalija in druge priče dobivajo solzne oči. Čim bolj pa se barva preteklost, toliko bolj blede sedanost. Ko je Bernardka dobila brzojavko svojega brata, ki ji je naznanjala smrt mlinarja Françoisa Sobirova, se je tiho prekrizala in ni rekla besede.

Ni pa ji ostala prihranjena zelo nenavadna preizkušnja, ki v samostanu Sainte Gildarde ni vzbudila samo majhnega strahu. Človeške duše, ki tako zelo hrepene po luči, stezajo svoje korenine v temo in sivino. Tudi Bernardkina duša ni bila izjema. Že v otroških letih, dol-

go prej, preden je gledala nebeške prikazni, so njene duhovne oči imele dar, v okviru stvari videti oblike in podobe. V vlažnih madežih. V vlažnih madežih na stenah v Chachotu. V bartreških oblakih. V listih, ki jih je vzgibal rahel veter. V belih kamnih v Gavi in potokih. V jezikanju plamenov na ognjišču. Vse to se je ujemalo s slikami, ki so silile iz otrokove notranjosti. Toda večina slik ni bila iz področja lepega, prijaznega ali indiferentnega, pač pa povsem iz nasprotnega področja, kljub temu, da je deklica tako zelo hrepnela po lepem. Madeži na steni so bili Orfide, kozel. Tresočna se odprtina v listju je imela podobo škrtatnega nestvara. Kamni v reki so bile lobanje utopljenecv. In vse to skupaj je bilo za srce pirenejskega otroca skupek nedopovedljive groze. Že zelo zgodaj se je naučila Bernardka spoznati to grozo in jo spraviti v zvezo z bistvom in imenom hudega.

Sedaj, ko se je tok njenega življenja prerival skozi posledno sotesko, so se napadi tega strahu na strahovit način pomnožili. Človek je dejal, da mora za milostjo oblagodarjena duša po višjem nalogu med mukami zlomiti vse te slike groze, ki preže na njenem dnu, preden bo smela zapustiti to zemljo. Kakor še nikoli, so oživele bele stene celice, bolniške sobe, drevesa za okni in sence vsakega predmeta v mraku.

Ali ni bila massabielska votlina, preden je bila očiščena, in povisana, kraj nesnage in gnusa? Ali se ni bobneča Gava zaganjala proti temu, da bi se vzele pravice demonom? Ali ni bila celo Gospa sama prisiljena, da je demone z ostrim pogledom pripravila do miru, ko so celo v njeni navzočnosti šumeli preko razljučene reke. Vedno bližji so bili in napolnjevali dušo z grozo.